

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «12» травня 2021 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2021 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2021. – 572 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми розвитку сфери обслуговування, туризму та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ФЕНЦИК О.М. Академічна грамотність здобувачів вищої освіти: сутність та шляхи становлення	230
ФЕНЦИК О.М., ДИЯНИЧ М.М. Науково-дослідницька компетентність майбутніх учителів початкової школи: теоретичні засади	232
ФЕНЧАК Л. М. Формування організаційно-управлінської компетентності майбутніх педагогів початкової освіти	234
ФІЛЕ Г.Ф. Основні поняття та завдання релігійного виховання	236
ФІЛЬО В. В., МОЧАН Т. М. Особливості соціалізації дітей в сім'ї	239
ФУЛЕЙ А.Ю., МАРКО М.М. Використання пальчикового ігротренінгу в дітей дошкільного віку	241
ФУРДЕЛА А. Т., ХОМА О. М. Методи навчання грамоти в першому класі	243
ХИМИНЕЦЬ К.І., ЧЕКАН О.І. Особливості використання комп'ютерних технологій у логопедичній роботі	245
ХОМА О. М., МАКАРА Ж. М. Сучасні підходи до форм читання в початковій школі .	248
ХРИПТА А. М., ТОМАШЕВСЬКА М. О. Педагогічне спілкування як форма міжособистісної взаємодії вчителя та учнів	250
ЦІФРЯК Т.М., ЛІБА О.М. Структура методології освітньої діяльності здобувачів вищої освіти	252
ЧЕКАН О.І. Сучасні тенденції досліджень процесів спілкування в ракурсі лінгвістики, психології, психолінгвістики, педагогіки з позицій різних наукових напрямків	254
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., БРИТВАК Р.М. Реформи в дошкільній освіті Закарпаття (друга половина ХХ століття)	257
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., КОБАЛЬ К.І. Інтернатні заклади Закарпаття (друга половина ХХ століття)	259
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., ЛОКЕС Б.М. Дошкільна освіта Закарпаття (1919-1938 рр.)	262
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ГУЛАН М. Методи і прийоми формування у дошкільнят діалогічного мовлення	265
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., КОЗАК Л. Музикотерапія в оздоровленні дітей	267
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ШУБЕРТ М. Технології як засіб розвитку у дітей дошкільного віку інтересу до занять фізичною культурою і спортом	269
ЧУБИРКО К. Я., ЧЕКАН О.І. Сучасні проблеми і тенденції розвитку логопедії як науки	271
ШВАРДАК М.В., ЕРДЕЛІ-ІВАНТО М.Ю. Сутнісна характеристика технології адаптивного управління	275
ШВАРДАК М.В., ЗАВАДСЬКА В.В. Алгоритм реалізації технології антимобінгу в умовах закладу освіти	276
ШВАРДАК М.В., ПОПОВИЧ О.-М.В. Особливості реалізації коучинг-технології в умовах закладу загальної середньої освіти	278
ШЕСТАК А. Ю., ТОМАШЕВСЬКА М.О. Професійні та особистісні якості сучасного педагога	279
ЩЕРБАН Г.В. Формування системи цінностей студентів у процесі професійного навчання	281

РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

АГАПЧУК Б.Ф., КОРОЛОВИЧ О.О. Теоретичні засади професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти України.....	284

МЕТОДИ І ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ У ДОШКІЛЬНЯТ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ

Розвиток діалогічного мовлення відіграє провідну роль в процесі мовного розвитку дитини і займає центральне місце в загальній системі роботи по формуванню соціально-комунікативної компетентності дошкільників. Навчання діалогу можна розглядати і як мету, і як засіб практичного оволодіння мовою. Освоєння різних сторін мови є необхідною умовою розвитку діалогічного мовлення, і в той же час розвиток діалогічного мовлення сприяє самостійному використанню дитиною окремих слів і синтаксичних конструкцій.

Зв'язне мовлення вбирає в себе всі досягнення дитини в оволодінні рідною мовою, її звуковим складом, словниковим складом, граматичним складом.

Змістовність мовлення залежить від змістовності життя дітей. Запас цікавих спостережень, вражень, переживань, думок при вихованні потреби в мовному вираженні збагачує дитячу мову, тому ми намагаємося створити дітям такі умови. Діти дуже люблять гратися словами і звуками. Робота над змістовністю і зрозумілістю дитячої мови - це в той же час робота над формуванням мислення дитини і розширенням його кругозору.

За нашими спостереженнями, на п'ятому-шостому році вже зростає активність і самостійність в діяльності, що полегшує дітям освоєння функцій мови: спілкування з дорослими і один з одним, вміння зрозуміло висловити судження, супроводжувати промовою свої дії. У дітей велика потреба пояснити один одному те, що вони бачать і знають.

Діалог – складна форма соціальної взаємодії. Брати участь в діалозі іноді буває важче, ніж будувати монологічне висловлювання. Обдумування своїх реплік, питань відбувається одночасно зі сприйняттям чужої мови. Участь в діалозі вимагає складних умінь: слухати і правильно розуміти думку, що виражається співрозмовником; формулювати у відповідь власне судження, правильно висловлювати його засобами мови; змінювати слідом за думками співрозмовника тему мовної взаємодії; підтримувати певний емоційний тон; стежити за правильністю мовної форми, в яку втілюються думки; слухати свою промову, щоб контролювати її нормативність і, якщо потрібно, вносити відповідні зміни і поправки [1].

Ми велику увагу приділяємо якості відповідей дітей: вчимо відповідати як в короткій, так і в розширеній формі, не відхиляючись від змісту питання. Поступово залучаємо дітей до участі в колективних бесідах, де потрібно відповідати тільки тоді, коли запитує дорослий, слухати висловлювання товаришів, не перебивати їх, не відволікатися. Особливу увагу приділяємо

розвитку вміння у дітей формулювати і задавати питання, відповідно до почутого, будувати відповідь, доповнювати, виправляти співрозмовника, зіставляти свою точку зору з точкою зору інших людей.

Заохочуємо розмови з приводу явищ і подій, які не перебувають в полі зору дитини, змістовне мовне спілкування дітей з приводу ігор, прочитаних книг, переглянутих кінофільмів.

Так як основний вид діяльності дошкільників – це гра, ми намагаємося вирішувати ці завдання, максимально наближаючись до інтересів дітей.

На прогулянках використовуємо рухливі ігри з найпростішими діалогами: «Фарби», «Садівник», «Гуси-гуси», «Два Мороза», «Кіт», «Жмурки». А також більш складні - «Коршун», «Кішка і мишка», «Дідусь швець», «Баранчик», «Ліски». Такі ігри вчать дітей звертатися до співрозмовника, ставити запитання, відповідати на них і це дуже їм подобається.

На початкових етапах навчання діалогу використовуємо народні потішки і примовки, а також пісеньки і невеликі вірші. В силу того, що вони забавні, діти їх легко запам'ятовують і згодом із задоволенням розігрують у вигляді діалогу.

Закріплення в дітей з віком вміння по черзі задавати питання і відповідати на них, допомагають ігри: «Пошта», «На один звук», «Фанти».

Для навчання дітей вмінню конструювати діалоги ми використовуємо гру «Чудовий мішечок» з використанням карток-символів. Для активізації мовної пошукової активності часто граємо в гру «Так-ні». У підготовчій до школи групі більше уваги приділяється розвитку пізнавального інтересу у дітей, вмінню добувати інформацію.

Для активізації мовленнєвої пошукової активності використовуємо проблемні ситуації. Дітям дуже подобаються ігри «Інтерв'ю» і «Розмова по телефону». Такі ігри вимагають виконання правил ведення діалогу: 1) дотримуватися черговості в розмові; 2) вислуховувати співрозмовника, не перебиваючи; 3) підтримувати загальну тему розмови; 4) виявляти увагу і повагу до співрозмовника, слухавши, дивитися йому в очі або в обличчя («Інтерв'ю»); 5) говорити спокійно, помірною гучністю, доброзичливим тоном; 6) використовувати тільки літературну лексику; 7) будувати своє висловлювання так, щоб не образити свого співрозмовника і щоб воно було зрозуміло йому; 8) в разі необхідності вміти ввічливо відмовити.

Використовуємо такий прийом: дітям роздаються індивідуальні завдання по темі, відповіді на які вони самостійно або за допомогою батьків добувають з різних джерел. Потім влаштовуємо «Прес-конференції» або «Засідання круглого столу», де дитина підносить інформацію, беручи на себе роль героя свого репортажу. Знайомлячи дітей з такими темами як «Тварини», «Зимуючі птахи», «Птахи навесні», «Всі ми діти на одній планеті», «Динозаври», діти, що представляли інформацію, брали на себе ролі тварин чи птахів, жителів інших країн.

Уміння спілкуватися з оточуючими - важлива сторона соціального, особистісного розвитку дитини, джерело розвитку її мови, становлення комунікативної компетенції, важлива сфера самодіяльної активності, саморозвитку. Тому так важливо приділяти увагу розвитку діалогічної мови в дошкільнят. Ми прагнемо до того, щоб мова дітей була змістовною і зрозумілою для оточуючих і саме мовне спілкування проходило в формах, що відповідають вимогам, що пред'являються до поведінки людини в суспільстві [2].

Література

1. Арушанова А.Г. Розвиток діалогічного спілкування / А.Г. Арушанова – М. : Мозаїка-Синтез, 2005.

2. Крилова О.Ю. Вчимо дітей спілкуватися / О.Ю. Крилов // Вихователь дошкільного навчального закладу. 2008. № 4.

УДК 37.013.82:78:613/614- 053.4/.5 (043.2)

ЧЕРЕПАНЯ Н.І., КОЗАК Л.,
Мукачівський державний університет

МУЗИКОТЕРАПІЯ В ОЗДОРОВЛЕННІ ДІТЕЙ

Музикотерапія є метод використання музики в якості засобу корекції різних емоційних відхилень у дітей, страхів, рухових і мовних розладів і т.д.

Головне, навчити дитину бачити і сприймати світ, показати дитині, що кожне її переживання, будь то радість або смуток, можна і потрібно висловлювати в вокальних і танцювальних імпровізаціях, тобто в творчості.

Творчі завдання, які спонукають дітей до вокального самовираження: «Заспівай, як тебе звати»; «Заспівай своїй ляльці, як ти її любиш» (або колискову); «Заспівай, який у тебе зараз настрій»; «Привітайся пісенькою».

Можна запропонувати дитині на питання-пісеньку придумати і заспівати відповідь-пісеньку, наприклад:

Що ти хочеш, ведмедик?

Медовий пряник.

Що ти хочеш, кішечка?

Молочка трішечки.

Всі вокальні творчі завдання виконуються індивідуально. В результаті знижується і усувається емоційна скутість і напругу.

Танцювальна творчість, до того ж, ще й допомагає дітям швидко і легко встановлювати дружні зв'язки з іншими дітьми, що також дає певний терапевтичний ефект.

Творчі завдання, які спонукають дітей до танцювального самовираження.

Можна запропонувати дітям під музику відправитися на прогулянку в казковий ліс.

Запропонувати по марширувати по площі святковим маршем.

Помилуватися красивою квіткою.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>